

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. rugsėjo 18 d.*

„Prekių ženklai — Direktyva 89/104/EEB — 3 straipsnio 1 dalies e punktas — Atsisakymas registruoti ar negaliojimas — Erdvinis prekių ženklas — Reguluojama vaikiška kėdutė „Tripp Trapp“ — Žymuo, susidedantis tik iš formos, kurią nulemia pačios prekės rūšis — Žymuo, susidedantis iš formos, kuri prekei suteikia esminę vertę“

Byloje C-205/13

dėl 2013 m. balandžio 12 d. *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandai) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2013 m. balandžio 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Hauck GmbH & Co. kg

prieš

Stokke A/S,

Stokke Nederland BV,

Peter Opsvik,

Peter Opsvik A/S

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas R. Silva de Lapuerta, teisėjai J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis (pranešėjas), J.-C. Bonichot ir A. Arabadžiev,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2014 m. vasario 26 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Hauck GmbH & Co. kg*, atstovaujamos *advocaten* S. Klos, A. A. Quaedvlieg, S. A. Hoogcarspel,

— *Stokke A/S*, *Stokke Nederland BV*, Peter Opsvik ir *Peter Opsvik A/S*, atstovaujamų *advocaten* T. Cohen Jehoram ir R. Sjoerdsma,

* Proceso kalba: nyderlandų.

- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Kemper,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* M. Salvatorelli,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna, taip pat B. Czech ir J. Fałdyga,
- Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes ir R. Solnado Cruz,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos M. Holt ir baristerio N. Saunders,
- Europos Komisijos, atstovaujamos F. W. Bulst ir F. Wilman,

susipažinęs su 2014 m. gegužės 14 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1988 m. gruodžio 21 d. Pirmosios Tarybos direktyvos 89/104/EEB valstybių narių įstatymams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti (OL L 40, 1989, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 92, toliau – Prekių ženklų direktyva) 3 straipsnio 1 dalies e punkto išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant *Hauck GmbH & Co. kg*, pagal Vokietijos teisę įsteigtos bendrovės (toliau – *Hauck*), ginčą su *Stokke A/S*, *Stokke Nederland BV*, Peter Opsvik ir *Peter Opsvik A/S* (toliau kartu – *Stokke* ir kt.) dėl prašymo pripažinti Beniliukso prekių ženklo, susidedančio iš žymens, kuris turi *Stokke ir kt.* parduodamos vaikiškos kėdutės formą, registraciją negaliojančia.

Teisinis pagrindas

Sajungos teisė

- 3 Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio „Atsisakymo registruoti ir negaliojimo pagrindai“ 1 dalies e punkte nurodyta:

„Toliau išvardyti žymenys nebus registruojami arba, jeigu įregistruoti, galės būti pripažinti negaliojančiais:

<...>

- e) žymenys, susidedantys vien tik iš:
 - formos, kurią nulemia pačių prekių rūšis,
 - prekių formos, būtinos techniniam rezultatui gauti,
 - formos, kuri prekėms suteikia esminę vertę.“

Beniliukso konvencija

- 4 2005 m. vasario 25 d. Hagoje pasirašytos ir 2006 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojusios Beniliukso konvencijos dėl intelektinės nuosavybės (prekių ženklai ir dizainas) 2.1 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Žymenys, kurie gali sudaryti Beniliukso prekių ženklą:

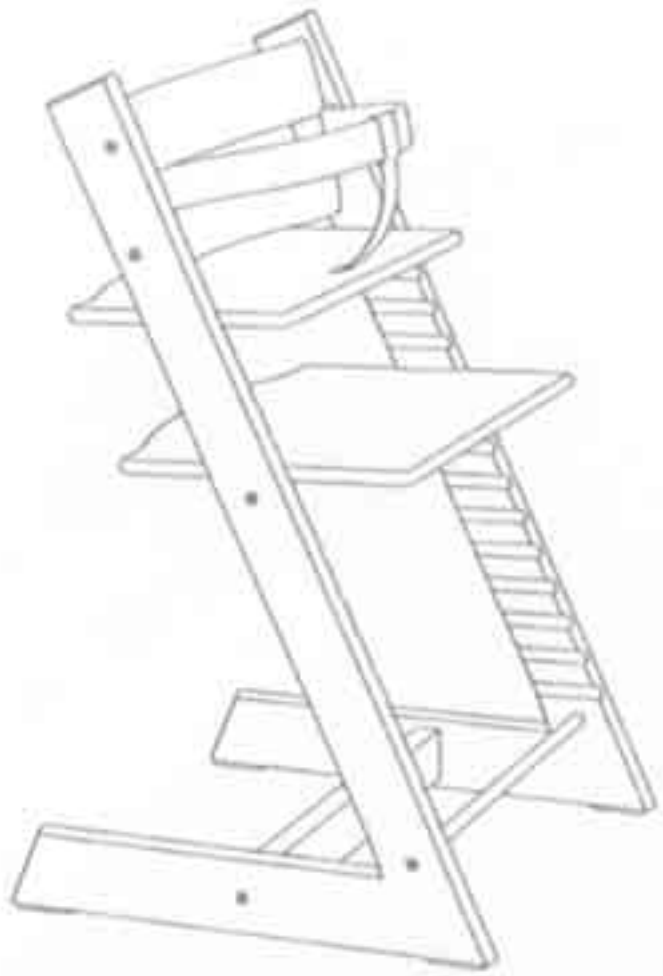
<...>

2. Tačiau prekių ženklais negali būti laikomos formos, kurias nulemia pačių prekių pobūdis, dėl kurių reikšmingai padidėja prekės vertė arba kurios yra būtinos techniniam rezultatui gauti.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 5 Peter Opsvik sukūrė vaikišką kėdutę pavadinimu „Tripp Trapp“. Šią kėdutę sudaro įstrižai stovinčios atramos, kuriose tvirtinami visi kėdutės elementai, taip pat „L“ formos statramsčiai ir horizontalios sijos, o tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, suteikia kėdutei ypatingo originalumo. Šios kėdutės dizainas buvo daugelį kartų apdovanotas, giriamas ir eksponuojamas muziejuose. Nuo 1972 m. *Stokke A/S* teikė kėdutes „Tripp Trapp“ rinkai, iš pradžių daugiausia Skandinavijos, o nuo 1995 m. – ir Nyderlandų rinkai.
- 6 *Hauck* gamina, platina ir pardavinėja vaikiškas prekes, įskaitant dviejų rūšių kėdutes, vadinamas „Alfa“ ir „Beta“.

- 7 1998 m. gegužės 8 d. *Stokke A/S* pateikė Beniliukso intelektinės nuosavybės tarnybai paraišką įregistruoti vaikiškos kėdutės „Tripp Trapp“ vaizdą kaip erdvinį prekių ženklą. Prekių ženklas buvo įregistruotas *Stokke A/S* vardu „kėdėms, pirmiausia vaikiškoms kėdutėms“, ir yra tokios formos:

- 8 Vokietijoje nagrinėjamoje kitoje byloje *Stokke ir kt. / Hauck* įsigaliojusiu galutiniu sprendimu *Oberlandesgericht Hamburg* (Hamburgo aukštesnysis apygardos teismas) pripažino, kad pagal Vokietijos teisę kėdutė „Tripp Trapp“ yra saugoma autorių teisių ir kad kėdutė „Alpha“ pažeidžia šią apsaugą.
- 9 *Stokke ir kt.* pateikė *Rechtbank 's-Gravenhage* (Hagos pirmosios instancijos teismas, Nyderlandai) ieškinį, kuriame nurodė, kad *Hauck* gaminamos ir parduodamos kėdutės „Alfa“ ir „Beta“ pažeidžia autorių teises į kėdutę „Tripp Trapp“ ir jos Beniliukso prekių ženklą, ir pareikalavo atlyginti žalą už tokį pažeidimą. Gindamasi *Hauck* pateikė priešieškinį ir pareikalavo pripažinti Beniliukso prekių ženklo „Tripp Trapp“, dėl kurio paraišką padavė *Stokke A/S*, registraciją negaliojančia.
- 10 *Rechtbank 's-Gravenhage* patenkino daugelį *Stokke ir kt.* prašymų tiek, kiek šie buvo grindžiami jų naudojimosi teisėmis. Tačiau jis taip pat patenkino prašymą pripažinti minėto prekių ženklo registraciją negaliojančia.

- 11 *Hauck* dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Gerechtshof te's-Gravenhage* (Hagos apeliacinis teismas) (Nyderlandai). Savo sprendime šis teismas nusprendė, kad kėdutė „Tripp Trapp“ yra saugoma autorių teisių ir kad kėdutės „Alpha“ ir „Beta“ patenka į šios autorių teisės apsaugos sritį. Taigi *Gerechtshof te's-Gravenhage* padarė išvadą, kad 1986–1999 m. *Hauck* pažeidė *Stokke ir kt.* autorių teises.
- 12 Tačiau *Gerechtshof te's-Gravenhage* manė, kad patrauklus kėdutės „Tripp Trapp“ vaizdas suteikia nagrinėjamai prekei esminę vertę ir kad jos formą nulemia pačios prekės, t. y. saugios, patogios ir tinkamos vaikiškos kėdutės, rūšis. Taigi, *Gerechtshof te's-Gravenhage* nuomone, ginčijamas prekių ženklas yra žymuo, kurį sudaro tik forma, atitinkanti Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punkto pirmoje ir trečioje įtraukose nustatytus atsisakymo registruoti ar negaliojimo pagrindus. Todėl *Gerechtshof te's-Gravenhage* nusprendė, kad *Rechtbank 's-Gravenhage* teisingai pripažino minėto erdvinio prekių ženklo registraciją negaliojančia.
- 13 Dėl *Gerechtshof te's-Gravenhage* sprendimo *Hauck* pateikė *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų aukščiausiasis teismas) kasacinį skundą, o *Stokke ir kt.* šiame procese pareiškė priešpriešinį kasacinį skundą. *Hoge Raad der Nederlanden* atmetė kasacinį skundą, tačiau pažymėjo, kad priešpriešinis kasacinis skundas susijęs su Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punkto nuostata, kurios iki šiol Teisingumo Teismo praktikoje dar nebuvo išnagrinėtos, išaiškinimu.
- 14 Šiomis aplinkybėmis *Hoge Raad der Nederlanden* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. a) Ar [Prekių ženklų direktyvos] 3 straipsnio 1 dalies e punkto [pirmoje įtraukoje] nurodyta kliūtis registruoti arba negaliojimo pagrindas, pagal kuriuos iš formos sudarytus [erdvinius] prekių ženklus nebūtinai turi sudaryti tik prekės forma, kurią nulemia pačios prekės rūšis, yra susijusi su forma, kuri būtina prekės funkcijai, o gal forma gali egzistuoti ir tuomet, kai prekė turi vieną ar kelias esmines praktines savybes, kurių vartotojas taip pat gali ieškoti konkurentų prekėse?
- b) Kaip turi būti aiškinama ši nuostata, jei nė viena iš šių alternatyvų nėra teisinga?
2. a) Ar [Prekių ženklų direktyvos] 3 straipsnio 1 dalies e punkto [trečioje įtraukoje] nurodyta kliūtis registruoti arba negaliojimo pagrindas, pagal kuriuos [erdvinius] prekių ženklus nebūtinai turi sudaryti tik forma, kuri suteikia prekei esminę vertę, yra tikslinės visuomenės sprendimo pirkti motyvai?
- b) Ar „forma, kuri suteikia prekei esminę vertę“, kaip suprantama pagal šią nuostatą, egzistuoja tik tuomet, kai ši forma, palyginti su kitomis savybėmis (pavyzdžiui, vaikiškų kėdžių saugumas, patogumas ir tinkamumas), yra laikoma svarbiausia arba dominuojančia, o gal ji gali egzistuoti ir tuomet, kai prekė, be šių svarbiausių arba dominuojančių savybių, turi kitų, taip pat esminėmis laikytinų, savybių?
- c) Ar atsakant į antrojo klausimo a ir b dalis yra reikšminga tikslinės visuomenės daugumos nuomonė, o gal teismas gali konstatuoti, kad nustatant, jog atitinkamą vertę galima laikyti „esine“ pagal minėtą nuostatą, pakanka tik visuomenės dalies nuomonės?
- d) Jeigu atsakymas į antrojo klausimo c dalį nebūtų teigiamas, kokie reikalavimai keliami nustatant atitinkamą visuomenę?
3. Ar [Prekių ženklų] direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punktas turi būti aiškinamas taip, kad jame nurodytas atsisakymo registruoti ir negaliojimo pagrindas yra ir tuomet, kai erdvinis prekių ženklas susideda iš žymens, kuriam gali būti taikoma [pirma įtrauka] ir kuris, be kita ko, patenka į [trečios įtraukos] taikymo sritį?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 15 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punkto pirma įtrauka turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje numatytas atsisakymo registruoti pagrindas taikomas tik žymeniui, kurį sudaro vien forma, būtina prekės funkcijai, ar ir žymeniui, kurį sudaro tik forma, turinti vieną ar kelias esmines šios prekės praktines savybes, kurių vartotojas taip pat gali ieškoti konkurentų prekėse.
- 16 Pagal šią nuostatą žymenys, susidedantys tik iš formos, kurią nulemia pačių prekių rūšis, nebus registruojami arba, jeigu įregistruoti, galės būti pripažinti negaliojančiais.
- 17 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnyje išvardytus įvairius atsisakymo registruoti pagrindus tikslinga aiškinti atsižvelgiant į bendrąjį interesą, kuriuo grindžiamas kiekvienas iš jų (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Windsurfing Chiemsee*, C-108/97 ir C-109/97, EU:C:1999:230, 25–27 punktus, taip pat Sprendimo *Philips*, C-299/99, EU:C:2002:377, 77 punktą).
- 18 Šiuo klausimu dėl Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punkto antros įtraukos Teisingumo Teismas konstatavo, jog šioje nuostatoje nurodytais atsisakymo registruoti pagrindais siekiama išvengti, kad prekių ženklo teisės apsauga suteiktų jo savininkui techninių sprendimų ar naudingų prekės savybių, kurių vartotojas gali ieškoti konkurentų prekėse, monopolį [Sprendimo *Philips*, EU:C:2002:377, 78 punktą, o dėl 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo (OL L 11, 1994, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 146) 7 straipsnio 1 dalies e punkto, kuris iš esmės atitinka Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punktą, – Sprendimo *Lego Juris / VRDT*, C-48/09 P, EU:C:2010:516, 43 punktą].
- 19 Draudimu įregistruoti tik funkcinę formą, kaip nustatyta Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punkto antroje įtraukoje, ar esminę vertę prekei suteikiančią formą, kaip tai suprantama pagal šios nuostatos trečią įtrauką, pirmiausia siekiama išvengti, kad išimtinė ir nuolatinė prekių ženklo suteikiama teisė galėtų lemti kitų teisių, kurioms teisės aktų leidėjas norėjo nustatyti ribotą galiojimo laikotarpį, nuolatinį galiojimą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Lego Juris / VRDT*, EU:C:2010:516, 45 punktą).
- 20 Kaip pažymėjo generalinis advokatas savo išdavos 28 ir 54 punktuose, svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punkto pirmoje įtraukoje nurodytu atsisakymo registruoti pagrindu siekiama to paties tikslo kaip ir šios nuostatos antros ir trečios įtraukų atveju, ir dėl to ši pirma įtrauka turi būti aiškinama vienodai.
- 21 Todėl teisingas Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punkto pirmos įtraukos taikymas reiškia, kad esminės nagrinėjamo žymens savybės, t. y. svarbiausi jo elementai, turi būti tinkamai nustatyti kiekvienu konkrečiu atveju, remiantis bendru žymens kuriamu įspūdžiu, arba nagrinėjant skirtingus šį žymenį sudarančius elementus (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Lego Juris / VRDT*, EU:C:2010:516, 68–70 punktus).
- 22 Šiuo klausimu reikia pabrėžti, kad Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punkto pirmoje įtraukoje nustatytas atsisakymo registruoti pagrindas negali būti taikomas, kai prašymas žymenį įregistruoti kaip prekių ženklą susijęs su prekės forma, kurioje kito elemento, pavyzdžiui, dekoratyvinio ar išgalvoto, kuris nėra būdingas bendrai prekės funkcijai, vaidmuo yra labai svarbus ar esminis (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Lego Juris / VRDT*, EU:C:2010:516, 52 ir 72 punktus).

- 23 Taigi šios nuostatos pirmos įtraukos aiškinimas, pagal kurį ši nuostata būtų taikytina tik žymenims, susidedantiems vien iš formų, būtinų atitinkamos prekės funkcijai, nepaliekant jokios galimybės gamintojui asmeniškai ir reikšmingai prie jos prisidėti, neleistų pasiekti tikslo, siekiamo šioje nuostatoje numatytu atsisakymo registruoti pagrindu.
- 24 Iš tiesų toks aiškinimas reikštų, kad šis atsisakymo registruoti pagrindas taikomas tik vadinamoms „natūralioms“ prekėms, kurios neturi pakaitalų, ar vadinamoms „reguliuojamoms“ prekėms, kurių forma nustatyta normomis, net jei žymenys, kuriuos sudaro tokių prekių formos, bet kuriuo atveju negalėtų būti įregistruoti, nes jie neturi skiriamąjo požymio.
- 25 Taikant Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punkto pirmoje įtraukoje nustatytą atsisakymo registruoti pagrindą, priešingai, būtina atsižvelgti į tai, kad sąvoka „forma, kurią nulemia pačios prekės rūšis“ reiškia, jog formos, kurių esminės savybės būdingos šios prekės funkcijai ar bendrosioms funkcijoms, iš principo taip pat reikia atsisakyti registruoti.
- 26 Kaip pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 58 punkte, tokias savybes rezervavus vieno ūkio subjekto naudai konkuruojančioms įmonėms taptų sunkiau savo prekėms suteikti formą, kuri būtų tinkama tokioms prekėms. Be to, reikia konstatuoti, kad tai yra esminės savybės, kurių vartotojas gali ieškoti konkurentų prekėse, nes šios prekės yra skirtos tokiai pačiai arba panašiai funkcijai atlikti.
- 27 Todėl į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punkto pirma įtrauka turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje numatytas atsisakymo registruoti pagrindas gali būti taikomas žymeniui, kurį sudaro tik prekės forma, turinti vieną ar kelias esmines ir šios prekės funkcijai ar bendrosioms funkcijoms būdingas praktines savybes, kurių vartotojas taip pat gali ieškoti konkurentų prekėse.

Dėl antrojo klausimo

- 28 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori išsiaiškinti, ar Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punkto trečia įtrauka turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje numatytas atsisakymo registruoti pagrindas gali būti taikomas žymeniui, kurį sudaro tik prekės forma, turinti kelias esmines savybes, kurios gali šiai prekei suteikti įvairią esminę vertę, ir ar atliekant tokį vertinimą reikia atsižvelgti į tai, kaip tikslinė visuomenė suvokia prekės formą.
- 29 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad *Hoge Raad der Nederlanden* išreikštos abejonės dėl šios nuostatos aiškinimo lemia tai, kad, anot jo, kėdutės „Tripp Trapp“ forma suteikia jai reikšmingą estetinę vertę, tačiau kartu ši prekė turi kitų savybių, susijusių su saugumu, patogumu ir tinkamumu, kurios šios prekės funkcijai suteikia esminę vertę.
- 30 Šiuo požiūriu dėl to, kad forma suteikia prekei esminę vertę, negalima atmesti galimybės, kad kitos prekės savybės taip pat gali suteikti jai reikšmingą vertę.
- 31 Taigi siekiant išvengti, kad išimtinė ir nuolatinė prekių ženklo suteikiama teisė galėtų lemti kitų teisių, kurioms Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo nustatyti ribotą galiojimo laikotarpį, nuolatinį galiojimą, reikalaujama, kad, kaip pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 85 punkte, Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punkto trečia įtrauka nebūtų automatiškai netaikoma, kai nagrinėjama prekė, be savo estetinės funkcijos, atlieka ir kitas esmines funkcijas.
- 32 Iš tiesų, sąvoka „forma, kuri prekei suteikia esminę vertę“ negali būti apribota tik prekių, turinčių meninę ar dekoratyvinę vertę, formos, nes, priešingu atveju, kyla rizika neapimti prekių, kurios, be svarbaus estetinio elemento, taip pat turi esminių funkcinių savybių. Pastaruoju atveju dėl teisės, kurią prekės ženklas suteikia jo savininkui, būtų monopolizuotos esminės prekių savybės, kurios visiškai užkirstų kelią pasiekti tikslą, siekiamą šiuo atsisakymo registruoti pagrindu.

- 33 Be to, dėl tikslinės visuomenės įtakos Teisingumo Teismas nurodė, kad, priešingai, nei Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies b punkte numatytu atveju, kai būtina atsižvelgti į tikslinės visuomenės suvokimą, nes jis yra esminis nustatant, ar žymuo, kurį prašoma įregistruoti kaip prekių ženklą, leidžia atskirti atitinkamas prekes ar paslaugas kaip pagamintas ar suteiktas konkrečios įmonės, tokia pareiga negali būti taikoma pagal minėto straipsnio 1 dalies e punktą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Lego Juris / VRDT*, EU:C:2010:516, 75 punktą).
- 34 Preziumuojamas vidutinio vartotojo žymens suvokimas nėra lemiamas elementas taikant atsisakymo pagrindą, įtvirtintą pastarosios nuostatos trečioje įtraukoje, tačiau jis gali būti naudingas vertinimo elementas kompetentingai institucijai, nustatančiai žymens esmines savybes (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Lego Juris / VRDT*, EU:C:2010:516, 76 punktą).
- 35 Kaip teigė generalinis advokatas savo išvados 93 punkte, tokiu atveju galima atsižvelgti į kitus vertinimo elementus, pavyzdžiui, į nagrinėjamos prekių kategorijos pobūdį, konkrečios formos meninę vertę, jos išskirtinumą iš kitų toje rinkoje paprastai naudojamų formų, didelį kainos skirtumą, palyginti su konkuruojančiais panašiais gaminiais, gamintojo sukurtą reklaminę strategiją, kuria pabrėžiamos daugiausia estetiškos konkrečios prekės savybės.
- 36 Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytus argumentus, į antrąjį klausimą reikia atsakyti: Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punkto trečia įtrauka turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje numatytas atsisakymo registruoti pagrindas gali būti taikomas žymeniui, kurį sudaro tik prekės forma, turinti kelias esmines savybes, kurios gali šiai prekei suteikti įvairių esminę vertę. Tai, kaip tikslinė visuomenė suvokia prekės formą, yra tik vienas iš vertinimo kriterijų nustatant, ar galima taikyti šį atsisakymo pagrindą.

Dėl trečiojo klausimo

- 37 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punktas turi būti aiškinamas taip, kad šios nuostatos pirmoje ir trečioje įtraukose nustatyti atsisakymo registruoti pagrindai gali būti taikomi kartu.
- 38 Pagal šią nuostatą nėra registruojami arba, jeigu įregistruoti, gali būti pripažinti negaliojančiais žymenys, susidedantys tik iš formos, kurią nulemia pačios prekės rūšis, prekės formos, būtinos techniniam rezultatui gauti, ir formos, kuri suteikia prekei esminę vertę.
- 39 Iš šios formuluotės aiškiai matyti, kad šioje nuostatoje nurodyti trys atsisakymo registruoti pagrindai yra savarankiški. Iš tiesų, vienas po kito nurodyti kriterijai ir žodžio „tik“ vartojimas reiškia, kad kiekvienas atsisakymo pagrindas turi būti taikomas atskirai.
- 40 Taigi, net jei vienas iš Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytų kriterijų yra tenkinamas, žymuo, kurį sudaro vien prekės forma ar šios formos grafinis vaizdas, negali būti įregistruotas kaip prekių ženklas (Sprendimo *Philips*, EU:C:2002:377, 76 punktas ir Sprendimo *Benetton Group*, C-371/06, EU:C:2007:542, 26 punkto trečia įtrauka).
- 41 Šiuo atveju nesvarbu, kad šio žymens negalima registruoti dėl kelių atsisakymo registruoti pagrindų, jei tam žymeniui taikomas nors vienas pagrindas.
- 42 Be to, reikia pabrėžti, kad, kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 99 punkte, bendrojo intereso tikslas, kuriuo grindžiamas Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytų trijų atsisakymo registruoti pagrindų taikymas, neleidžia neregistruoti prekių ženklo, kai nė vienas iš šių trijų pagrindų nėra visiškai tenkinamas.

- 43 Šiomis aplinkybėmis į trečiąjį klausimą reikia atsakyti: Prekių ženklų direktyvos 3 straipsnio 1 dalies e punktas turi būti aiškinamas taip, kad šios nuostatos pirmoje ir trečioje įtraukose nustatyti atsisakymo registruoti pagrindai negali būti taikomi kartu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 44 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. **1988 m. gruodžio 21 d. Pirmosios Tarybos direktyvos 89/104/EEB valstybių narių įstatymams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti 3 straipsnio 1 dalies e punkto pirma įtrauka turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje numatytas atsisakymo registruoti pagrindas gali būti taikomas žymeniui, kurį sudaro tik prekės forma, turinti vieną ar kelias esmines ir šios prekės funkcijai ar bendrosioms funkcijoms būdingas praktines savybes, kurių vartotojas taip pat gali ieškoti konkurentų prekėse.**
2. **Pirmosios direktyvos 89/104 3 straipsnio 1 dalies e punkto trečia įtrauka turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje numatytas atsisakymo registruoti pagrindas gali būti taikomas žymeniui, kurį sudaro tik prekės forma, turinti kelias esmines savybes, kurios gali šiai prekei suteikti įvairią esminę vertę. Tai, kaip tikslinė visuomenė suvokia prekės formą, yra tik vienas iš vertinimo kriterijų, nustatant, ar galima taikyti šį atsisakymo pagrindą.**
3. **Pirmosios direktyvos 89/104 3 straipsnio 1 dalies e punktas turi būti aiškinamas taip, kad šios nuostatos pirmoje ir trečioje įtraukose nustatyti atsisakymo registruoti pagrindai negali būti taikomi kartu.**

Parašai.